

מסכת מגילה דף כב.

בעא מיניה עולא בר רב מרבא, פרשת ראש חדש כיצד קורין בד' בני אדם?

ראשון א-ד שני ה-ח	ראשון א-ד שני ה-ח	ראשון א-ג שני ד-ו שלישי ז-ח	קרבני לחמי.... פסוקים א-ח
שלישי ט-י	שלישי ט-י	שלישי ט-י	וביום השבת פסוקים ט-י
שלישי יא-יג רביעי יד-טו	שלישי יא רביעי יב-טו	רביעי יא-טו	ובראשי חדשיכם פסוקים יא-טו
פשו להו תרי לרביעי, ואין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקים, ועוד, מה יעשה העולה הרביעי, הא אין קורין פחות מג' פסוקים.	השלישי קורא פסוק אחד בפרשת ראשי חדשים, הא אין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים?	לאחר השני, פשו להו תרי, ואין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקים?	קשיא:

אמר לו, זו לא שמעתי, כיוצא בה שמעתי לגבי מעמדות שקורין ביום הראשון בראשית בשנים ויהי רקיע באחד, ובשלמא יהי רקיע הוי ג' פסוקים, אבל בראשית אינו אלא ה' פסוקים, ותניא הקורא בתורה לא יפחות מג' פסוקים?
 רב - דולג, שהראשון קורא פסוקים א'-ג', והשני קורא פסוקים ג'-ה'.
 שמואל - פוסק, שהראשון קורא חצי פסוק השלישי ופוסקו, והשני ממשיך אותו פסוק, ועוד שני פסוקים.
 ורב לא אמר כשמואל, שכל פסוקא דלא פסקיה משה, אן לא פסקינן ליה.
 ושמואל אומר היכא דלא אפשר כמו ברבי חנינא שפסק לתינוקות של בית רבן, מותרת.
 ושמואל לא אמר כרב גזירה משום הנכנסים, שישמעו השני מתחיל מפסוק זה ויאמרו לא קרא הראשון אלא שנים,
 ומשום היוצאים, שישמעו את הראשון קורא שלשה ויצאו מבית הכנסת ויאמרו לא יקרא השני אלא שנים.

כרב שאמר דולג	להלכה במעמדות ובר"ח:
ראשון א-ג שני ג-ה שלישי ו-ח	קרבני לחמי.... פסוקים א-ח
שלישי ט-י	וביום השבת פסוקים ט-י
רביעי יא-טו	ובראשי חדשיכם פסוקים יא-טו

מסכת מגילה דף כב.

מיתבי

פרשה של ששה פסוקים,	קורין אותה בשנים.
ושל חמשה פסוקים,	ביחיד, שאין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקים.
קרא ראשון שלשה	השני קורא שנים מפרשה זו, ואחד מפרשה אחרת, שת"ק סבר שאע"פ שאין משיירין פחות מג' פסוקים, יכול להתחיל בפחות מג' פסוקים.
ויש אומרים שלשה,	לפי שאין פותחין בפרשה פחות משלשה פסוקים.
קושית הגמ' - ואם איתא, למאן דאמר דולג, נדלוג?	
תירוץ - שאני התם דמיירי בשני וחמישי ואפשר בהכי לקרות כל מה שירצה, שהכל מענינו של יום, ולכן אינו צריך לדלוג. משא"כ במעמדות ובר"ח שאינה עצה להמשיך בפרשה אחרת שאינה מענינה של יום, לכן דולג.	
רבי תנחום אמר ריב"ל - הלכה כיש אומרים לקרות ג' פסוקים מפרשה אחרת, לפי שאין פותחין בפרשה....	
רבי תנחום אריב"ל - כשם שאין מתחילין בפרשה פחות מג' פסוקים, כך אין משיירין בפרשה פחות מג' פסוקים.	
קושית הגמ' - פשיטא, בהתחלה דמיקל ת"ק, מחמיר יש אומרים, שיור דמחמיר ת"ק, לא כ"ש דמחמירי יש אומרים?	
תירוץ הגמ' - מהו דתימא שנכנסים שכיחי, יוצאים לא שכיחי, ואין לגזור על שיור ג' פסוקים, קמ"ל שאין משיירין.	
קושית הגמ' - למה גזר ת"ק דוקא משום היוצאים ולא משום הנכנסים?	
תירוץ הגמ' - אין לחשוש בשביל נכנסים, שהם ישאלו לאחרים האיך קרא הראשון ב' פסוקים, ויאמרו לו....	

יש אומרים	ת"ק	
X	X	משיירין בפרשה בפחות מג' פסוקים
X	✓	מתחילין בפרשה בפחות מג' פסוקים

מסכת מגילה דף כב

- איבעיא להו, תענית צבור בכמה, ראש חדש ומועד דאיכא קרבן מוסף ארבעה, אבל הכא דליכא קרבן מוסף, לא,
- או דילמא הכא נמי איכא מוסף תפלת עננו ברכה יתירא, וקורין ארבעה?
- ת"ש בראשי חדשים ובחזה"מ ארבעה, משמע תענית צבור ג',
- אימא רישא, ובשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין שלשה, משמע תענית צבור ד', אלא מהא ליכא למישמע מינה.
- ת"ש דרב איקלע לבבל בתענית צבור ופתח וברוך וחתים ולא בריך, ורב ישראל הוה וא"כ היה צריך לברך אחריו, ואלא מאי דקורין בתענית צבור ארבעה. והא דבריק לפניו, שגזר משום הנכנסין ששכיחי, אבל לא חתים שלא גזר משום היוצאין שלא שכיחי.
- ואינו ראיה, שי"ל באמת קורין שלשה, ורב דלא חתים, משום שלקח עליה של כהן שהיה גדול אצל כל הכהנים שבבבל, ואפילו משמואל, היה גדול ממנו, אלא שנתן לו כבוד בפניו. וכן מצינו שרב הונא היה עולה ראשון שהיה גדול מהכהנים החשובים שבארץ ישראל, שהם רב אמי ורב אסי.

	שרוב תענית צבור מותרין במלאכה חוץ משל גשמים אמצעיים ואחרונים	ת"ש זה הכלל כל שיש בו ביטול מלאכה לעם כגון תענית צבור
קורין ג'	שמותר במלאכה חוץ ממקום שנהגו שלא לעשות מלאכה	וט' באב
	אין לו ביטול מלאכה כל כך שאין הנשים עושות מלאכה בהם	ושאין לו ביטול מלאכה לעם כגון ראשי חדשים
קורין ד'	אין עושין בו מלאכה אלא בדבר האבד	וחולו של מועד

רב אשי - מתניתין דתני זה הכלל כל יום שיש בו מוסף ואינו יו"ט קורין ד', מאי לאו לאתויי תענית צבור וט' באב?

תירוץ - יש ברייתא שחל להיות תענית בשני ובחמישי קורין ג', והמפטיר השלישי,

חל להיות בשאר ימים, קורין אחד והוא המפטיר,

ר' יוסי אומר, לעולם קורין ג', והמפטיר השלישי.

וא"כ משנתנו לא כת"ק ולא כר' יוסי, שלשניהם קורין ג' ולא ד' בתענית.

ואלא מאי שאין לדייק כן ממשנתנו וזה דתני זה הכלל,

לא בא לאתויי שום דבר, אלא לנותן סימן לחלק בין חוה"מ ויו"ט:

- שכל שיום שיש בו מוסף ואינו יו"ט כגון ראש חדש וחולו של מועד קורין ארבעה,

- ויום טוב דאסור בעשיית מלאכה קורין חמשה,

- ויום הכפורים דענוש כרת קורין ששה,

- ושבת דאיכא איסור סקילה קורין שבעה.

מסכת מגילה דף כב:

- **רב** איקלע לבבל בתענית צבור.... נפול כולי עלמא אאנפייהו, ורב **לא נפל** על אנפיה.
- **קושיית הגמ'** - מאי טעמא לא נפל על אפיה?
- **תירוץ א'** - רב היה על **רצפת אבנים**, ואמר עולא שאסרה תורה ברצפה של אבנים. ושאר העם לא היו על רצפת אבנים, ולכן נפלו על אפיהם, ורב לא הלך אצלם שלא להטריח הצבור שיעמדו מפניו.
- **תירוץ ב'** - באמת היה רצפת אבנים לכל העם, וכדעולא דאמר לא אסרה תורה אלא פישוט ידים ורגלים בלבד, ורב היה נוהג **פישוט ידים ורגלים**, ולכן לא עשה כן משום שהיה רצפת אבנים, משא"כ שאר העם שלא נהגו לעשות פישוט ידים ורגלים יכולים ליפול על פניהם ברצפת אבנים.
- **תירוץ ג'** - באמת לא היה שם רצפת אבנים, והטעם שלא פשט ידיו ורגליו לפני העם, כדר' אלעזר דאמר אין **אדם חשוב** רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה, וכיהושע שפשט ידיו ורגליו, ואמר לו ה', "למה זה אתה נופל על פניו", אלמא אין לו לעשות.
- **תנו רבנן קידה על אפים**, שנאמר "ותקד בת שבע **אפים** ארץ".
כריעה על ברכים, שנאמר "מכרוע על **ברכיו**".
השתחוואה זו פישוט ידים ורגלים,
 שנאמר "הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך **ארצה**", משמע כולו שטוח ארצה.
- **לוי** אחוי קידה לפני רבי, ואיטלע, שכיון שהטיח דברים כלפי מעלה שאמר במסכת תענית, "עלית למרום ואין אתה משגיח על בניך", ועכשיו הכניס עצמו לסכנה, הא והא גרמא ליה ואיטלע.
- **רב חייא בר אבין** - חזינא להו **לאביי ורבא דמצלי אצלווי על צדיהם** ולא נופלין על פניהן ממש לפי שאין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו.